

Erasmus+ KA1 – job shadowing

Munkedals Kummun Kommunstyrelsen – Munkedal,

Svédország

2017. május 19 – 26.

Szociális rendszer? Akkor Skandinávia!

Eljöttünk Svédországba megnézni, hogy csinálják azok, akik ebben a legjobbak. Van mit tanulni tőlük.

2017. május 19 és 26-a között a svédországi Munkedals Kommun Kommunstyrelsen (Munkedali Szociális Ellátó) községi szervezetnél voltam job shadow projekten. A minket fogadó partnerszervezet tehát egy közpénzből fenntartott szociális központ, melynek több ágazata működik egy szervezeten belül, mint például függőbeteg-ellátó, menekült gyerekek ellátásával, gyerekbántalmazással, feleségbántalmazással foglalkozó, valamint a pénzhiánnyal küzdő családokkal foglalkozó részleg. Elsősorban a felnőtt kísérő nélkül érkezett kiskorú menekültek ellátásáról kaptam részletesebb képet. Kollégiumi pszichológusként az érdekelt, hogy hogyan segítik az ott otthont kapó, családjuktól, kultúrájuktól elválasztott fiatalok életét a svédországi segítők.

Tapasztalataimról nehéz úgy írni, mintha nem egy utópisztikus álomvilágról számolnék be, mintha nem egy propaganda szöveget gyártanék. Miután számos, különböző területen dolgozó szociális munkással, iskolai segítő személlyel beszéltem, azt kellett leszűrniem, ez nem csak a pénzről szól. Itt kultúrája van a segítségnek, a segíteni akarásnak. Az emberek büszkén fizetik be az igen magas adójukat, mert cserébe a világ egyik legerősebb, legsűrűbben szőtt szociális hálóját kapják, melyből szinte lehetetlen kiesni. Ha valaki azt mondja, szociális munkás, vagy segítő foglalkozású, kalapot emelnek előtte.

A Munkedalban és környékén elhelyezett fiatalok három féle ellátásban részesülhetnek.

A **14-15 év alatti** gyerekeket kivétel nélkül az ezért nem túl magas támogatást kapó, erre vállalkozó, önkéntes befogadó családoknál helyezik el. Az integrálás és a boldogulás szempontjából a legeredményesebbnek ezt a formát látják. Itt a gyerekek nagyon gyorsan megtanulják a svéd nyelvet, a helyi kulturális szokásokat, családban nevelkedhetnek, esetenként más – svéd vagy menekült – gyerekekkel együtt. Megdöbbenő tapasztalat volt, hogy van elég vállalkozó szellemű család e nehéz feladatra. Bár, mint megtudtam, Svédországban ismeretlen a nevelőotthon fogalma, ha egy családból kiemelnek egy gyereket, akkor az a gyerek már aznap este egy a fentihez hasonló befogadó családnál alszik, és addig ott nevelkedik, amíg nem sikerül őt visszaszocializálni az eredeti családjába. Az ilyen ellátásnak tehát van hagyománya.

A **16-18 éves** fiatalok egy leginkább mini kollégiumhoz hasonló kis házban kapnak helyet. Itt van egy közös helyiség, egy szoba, az állandó felügyeletet nyújtó szociális munkásoknak, és minden fiatalnak külön szoba, benne ki sarokkonyhával. Egy ilyen ház 10 főnek ad otthont. Innen járnak a fiatalok a helyi iskola speciálisan a számukra fenntartott osztályába, ahol a nyelvet és kultúrát tanulják. Ezen kívül teljes ellátást, és zsebpénzt kapnak, valamint a szociális munkások mindenben segítik őket (orvos, hivatalos ügyek intézése stb.). A fontosabb megbeszéléseken telefonos tolmácsot is biztosítanak számukra.

Lelki felépülésüket informális beszélgetések keretei közt segítik. Nincs külön pszichológus, aki dolgozna velük, és a szociális munkások sem kapnak professzionális segítséget a munkájukból eredő lelki megterhelések segítéséhez. Ezt hiányoltam a rendszerből, hiszen úgy tűnt, hogy a fizikai ellátásukra rengeteg forrást biztosítanak. Az integrálás feladata azonban a nyelvi és kulturális ismeretek átadásban kimerült, a trauma-feldolgozás, a sok esetben kialakult poszttraumás stressz zavar professzionális kezelése viszont nem képezte az integrálás folyamatának részét. Amikor erre rákérdeztem, néhány szociális munkás úgy nyilatkozott, hogy nagy szükség lenne rá, de biztos nincs rá forrás, illetve a menekültek kultúrájában (döntően muszlim afgánok) ez nem egy elfogadott eljárás.

A harmadik „állomás” a menekültellátásban a támogatott lakás volt, ide azok az **idősebb menekültek** jöhettek, akik már önállóan elboldogultak, próbáltak munkát találni, eltartani magukat. Itt már nagyfokú önállóságra volt szükség. Tetszett, hogy a fokozatok be voltak tartva, az elejétől az önállóság felé vezették a fiatalokat.

Az igazi kihívás, hogy mindezen tapasztalatokból, gyakorlatokból mit és hogyan lehet áttemelni saját, mindennapi küzdelmeinkbe. Ha legalább a szemléletet sikerül megőrizni, átérezni, nagyot lépünk.

A kiutazásom során lehetőségem nyílt egy uddevallai iskolapszichológussal, és iskolai szociálpedagógussal is beszélnem a munkájukról. Megtudtam, hogy Svédországban minden iskolában van egy főállású iskolai szociális munkás, aki mind a tanárok, mind a diákok lelki egyensúlyáért, a konfliktusok kezeléséért, egyéni tanácsadói feladatokért felelős. Az iskolapszichológus helyileg nem az iskolában található, oda csak nehezebb esetekben hívják – főleg az előbb említett szociális munkás. A pszichológus feladata inkább tantestületi tréningek szervezése és levezetése, és csak kis mértékben áll egyéni tanácsadói feladatkörből. Ez esetben is csak akkor vállal(hat)ja az esetet, ha a diák problémája összefügg a tanulással, az iskolai környezettel. Minden más esetben (családi, pszichiátriai gondok) továbbküldi azt a körzeti egészségügyi ellátásban alkalmazott pszichológus felé. Ez a szétválasztás számomra furcsa volt, főleg, hogy tapasztalatom szerint ezek szorosan összefüggnek, nehezen szétválasztható területek.

A jövőbeni munkámra gondolva szeretnék – a nyitott, elfogadó szemléleten kívül is – néhány dolgot átvenni, meghonosítani. Nagyon tetszett a Svédországban tapasztalt állandó dokumentáció (olyan, aminek volt értelme, és nem a bürokráciát, hanem a professzionális ügyintézését szolgálta), a tervkészítés, és a terv szerinti haladás ellenőrzése. Azt gondolom, én is szeretnék egy saját protokollt kidolgozni, ami mentén haladhatok, illetve az egyes esetekhez készíteni egy haladási ütemtervet, ahol a főbb célok ki vannak jelölve. Meggondolandónak, és valamilyen formában kivitelezhetőnek tartom továbbá azt az ott tapasztalt gyakorlatot, hogy egy család kezelése során külön ember foglalkozik a szülővel és egy másik a gyerekekkel. Szociális munkás kollégámmal összedolgozva ennek itt is hagyományt teremthetnénk. Fontosnak tartom a szociális szektorban dolgozók lelki megtámogatását, Munkedals Kommun Kommunstyrelsen dolgozói kétheti rendszerességi szupervíziós csoporton vesznek részt. A kollégiumi gyakorlat „esetmegbeszélő” foglalkozásait ilyen módon, ennek mintájára újragondolandónak tartom.

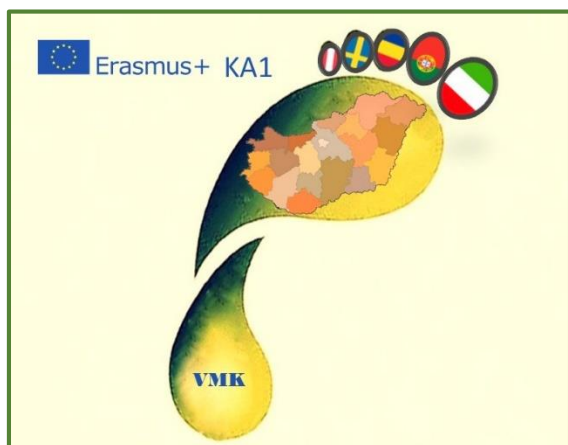
Az utazás rendkívül inspiratív és motiváló volt, pozitív hatásait hosszan érezni fogom, mely így kihat egész környezetemre is.

Budapest, 2017. június 13.

Kucserka Fanni

pszichológus

Váci Mihály Kollégium – Budapest

A projektet az Európai Bizottság támogatta.

A szövegben megjelentek nem szükségszerűen tükrözik az Európai Bizottság nézeteit.